

Legetræning som tidlig indsats for børn med autisme

Et nyt legetræningsprogram er kommet til Danmark. Det hedder P.L.A.Y. project, og er målrettet til familier, som har et barn med autisme eller Aspergers syndrom. Resultatet er bedre sproglige og sociale færdigheder.

Af Hanne Bendix, Konsulent i PLAY-project
Tegninger af Aksel Vestergaard

PL.A.Y.-project (=Play and Language for Autistic Youngsters) er udviklet til børn med autisme i alderen fra 2½ til 7 år, men kan også med fordel bruges til ældre børn, som har problemer med at lege. Forældre bliver undervist i teknikker, som er effektive, brugbare og sjove at bruge i det daglige samvær med barnet.

Den gode kontakt er det vigtigste

En PLAY-konsulent lægger størst vægt på kontakten og relationsopbygningen. Det betyder, at det er i barnets ideer, at legen udfolder sig. For at beholde barnets interesse, må man nødvendigvis gå efter barnets engagement og dermed dets glæde. Når barnet bliver mødt

med begejstring, hvor det er, bliver barnet også selv begejstret og responderer. Det er netop denne udveksling, som er formålet med legetræningen.

Mange børn med autisme afviser umiddelbart andre mennesker, fordi kontakten kan være svær at opretholde for barnet. Vi voksne vil ofte have barnet til at gøre noget andet, end det barnet har lyst til.

Det skyldes måske, at barnets fascination ikke er der, hvor vi synes, den skal være, eller at barnet har en noget anderledes måde at bruge legetøjet på. Børn vil jo gerne gøre voksne tilpas og leve op til vores forventninger. Derfor er det så vigtigt, at vi henvender os til barnet dér, hvor det er. Hvis ikke er der en fare for, at barnet trækker sig mere ind i sig selv og oplever, at det ikke slår til.

Ofte er det lettere at lege alene

En negativ kontakt får børn med autisme til at afvise omverdenen, og i mange tilfælde foretrækker børnene derfor at lege med sig selv. Når man leger alene, skal man nemlig ikke forklare sig, der er ingen nederlagsfølelser, og man kan forglemme sig selv i nøjagtig den verden, man selv har opfundet. Det kan give barnet ro, problemet er bare, at barnet på den måde ikke udvikler sin evne til kommunikation, kontakt og relation. Men hvis vi kan få lov til at komme med ind i "fascinations-verdenen", kan vi være med til at vise vejen og hjælpe barnet med at bruge sine lege og ideer sammen med andre men-

nesker. På denne måde er vi med til at udvikle barnets evne til kommunikation, forhandling og samarbejde.

Et barn med autisme har brug for at blive mødt som et barn med udviklingsmuligheder og ikke som et barn med mangler. Forskellen bliver tydelig og kan illustreres ved at se på en nyfødt baby. Her ville vi aldrig fokusere på manglerne - Den baby kan ikke sidde op, spise og gå. I stedet fokuserer vi på, at barnet har muligheden for at udvikle disse evner. På samme måde kan et barn med autisme uanset udviklingsstrin gøre krav på vores accept og vores optimisme med hensyn til udviklingsmuligheder.

I den gode leg er barnets succesoplevelse i højsædet, og legen tager derfor udgangspunkt i barnets ideer. Legen opbygges i et samarbejde mellem barnet og den voksne. I begyndelsen med den voksne som alt-overvejende initiativtager, som fanger barnets opmærksomhed med en masse sjov. Efterhånden, som barnet udvikler sig, afgiver den voksne gradvist rollen som initiativtager til barnet. Den voksnes rolle flyttes herefter over til at være en mere ligeværdig partner i legen, samt til at være med til at holde fokus og hjælpe barnet med at udføre sine ideer.

Kort om P.L.A.Y.

Udviklet i USA af børnelægen Dr. Rick Solomon M.D., som har specialiseret sig i autisme. Han har diagnosticeret og behandlet børn med autisme i mere end 15 år. P.L.A.Y. project er udviklet som ét praktisk tillæg til Stanley Greenspans DIR/floortime model.

P.L.A.Y. project tilbydes i øjeblikket i 24 stater i USA. Konsulenter for P.L.A.Y. project er uddannede direkte af Dr. Solomon og hans team i Ann Arbor.

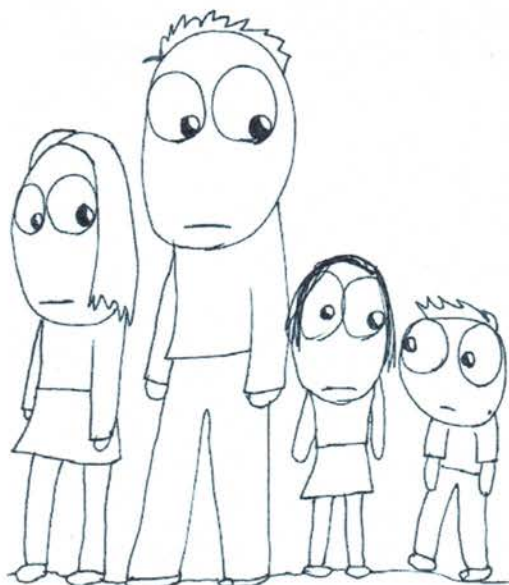
Hvis du vil vide mere læs på: www.playproject.org og www.roskildeautismeraadgivning.dk

Hanne Bendix

Konsulent for P.L.A.Y. project. Leder af Roskilde Autisme Rådgivning. Lærer gennem 24 år for børn med autisme på Fjordskolen i Roskilde.

"Forældrene udtrykte alle stor tilfredshed med legetræningen, og det var tydeligt, at de var glade for at kunne bidrage til, at deres barn fik det bedre. De daglige lege gjorde, at de havde fået et bedre forhold til barnet og følte sig mere kompetente som forældre til et barn med autisme", siger Hanne Bendix.

Det indeholder et P.L.A.Y. project

- Information om autisme.
- 12 konsultationer à 2 timer om året. Her taler man om mål med træningen, og barnet bliver videooptaget under leg.
- Udvalgte videooptagelser af barnets leg med skriftlige kommentarer og evalueringer.
- En løbende evaluering af barnets standpunkt og fremskridt med dokumentation for fremskridt ved at kombinere forældreinformation, forskellige spørgeskemaer, tests og videovurderinger.
- Diverse fotokopier, som beskriver barnets nærmeste udviklingsstadium, samt ideer til hvordan man arbejder på det stadium.
- Mulighed for kort "nødhjælps" telefonrådgivning 1 gang om ugen.

Førældre skal lege med barnet hver dag

Det anbefales, at man leger med sit barn 1-2 timer om dagen delt op i sekvenser på f. eks 20 min. Her ved får barnet en intensiv og effektiv daglig træning. Det kan lyde af meget for travle forældre, men det kan være meget hyggelige og givtige stunder, som optimerer samværet og relationen mellem barnet og den voksne. Konsulenten i P.L.A.Y. project kan vise, hvordan man kan udnytte samværet med barnet til leg og sjov, som udvikler barnets evne til kontakt, kommunikation og kreativitet. De daglige rutiner, som f. eks. måltider, bad, gåture osv. kan indgå i legen og hjælpe barnet til at skabe nogle gode relationer.

Legen i seks forskellige stadier

Ifølge Rick Solomon M.D. og DIR-Floortime kan man inddele legen i seks forskellige stadier.

Barnet udvikler ikke et stadium gangen, men kan f. eks. have udviklet 50% af stadium 1, 25% af stadium 2 og 75% af stadium 3. Med udgangspunkt i de forskellige stadier og barnets interesseområder kan den voksne tage initiativ til lege, som barnet er interesseret i. Legen skal være sjov for barnet, og dermed engagerende.

Gode resultater efter P.L.A.Y.

Dr. Solomon har evalueret 64 børn, som har modtaget legetræning efter P.L.A.Y. project metoden i 8-12 måneder ved University of Michigan. Resultatet viste at 47% af bør-

Stadie	Beskrivelse	Hvad gør den voksne og barnet – initiativer og samspil
1	Selvregulering og fælles opmærksomhed	<ul style="list-style-type: none"> • Den voksne tager initiativet til 100% af legen for at opretholde fælles opmærksomhed, mens barnet udvikler sig. • Den voksne gør næsten alt arbejdet for at få opmærksomhed og øjenkontakt, og tilpasser legen efter barnets reaktion.
2	Engagement og Relationer	<ul style="list-style-type: none"> • Den voksne tager stadig det meste af initiativet for at opmuntre barnet til at være i kontakt. Barnet kan forblive i kontakten i et gensidigt socialt samspil i kort tid. • Den voksne føler, at han gør et stort arbejde for at underholde, få smil og engagement.
3	Tovejskommunikation	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet begynder at tage initiativ til målrettet samspil omkring egne ønsker eller behov og kan følge de voksnes svar. Barnet begynder at have sine egne ideer. Barnet bliver optaget af kommunikation frem og tilbage med ord og kropsbevægelser (pingpong) • Når barnet begynder at tage initiativet, må den voksne vente mere på at forstå og følge barnets intention. Dette er første gang, den voksne føler, at barn og voksen deler "arbejdet"
4	Kompliceret tovejs-kommunikation	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet kan arbejde vedholdende i 20-30 min. med kommunikation frem og tilbage. • 50% til barnet 50% til den voksne. Barnet er ansvarligt for halvdelen af forholdet mellem dem. Den voksne venter med problemløsning.
5	Delt mening og symbolsk leg	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet kan deltage i lange samtaler, hvor det kommunikerer interesser, følelser, ønsker og indsigelser i løbet af dagen - det kan bruge ord til at formidle følelser og intentioner. • Den voksne arbejder med at udvikle barnets fantasi leg og ved at stille hv.-spørgsmål.
6	Følelsesmæssig tænkning	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet bliver udfordret til at kombinere ideer, søge mening, debattere og forhandle ved at bruge logiske grunde for at få de ting, det ønsker. • Den voksne forhandler med barnet, så det skal "stå lidt på tå" og udfordrer barnet til at tænke - tænke generelt, men også til at forstå og prøve at åbne op til andre perspektiver.

Det anbefales, at man leger med sit barn 1-2 timer om dagen delt op i sekvenser på f. eks 20 min. Herved får barnet få en intensiv og effektiv daglig træning.

nene gjorde gode eller meget gode fremskridt, og 32% havde middel fremgang. Undersøgelsen blev publiceret i maj 2007 i det engelske tidsskrift Autism.

Andre indsatsprogrammer

Det ser ud til at børn med autisme klarer sig bedre, når de modtager en intensiv og tidlig indsats. De mest almindelige er:

1. Adfærdsregulerende (eks: ABA)
2. Udviklingsorienteret (eks: P.L.A.Y. project)
3. Handikapkompenserende (eks: TEACCH).

TEACCH kan anvendes efter behov under hele forløbet. Børn med

autisme har ofte god hjælp af billeder og senere tekst til at gøre deres verden overskuelig og forståelig.

Der er intet til hinder for, at et barn, som har været tilknyttet P.L.A.Y. senere, kan have glæde af et ABA-program.

Ret til hjemmetræning

Legetræning efter P.L.A.Y. project kan komme ind under hjemmetræning efter Servicelovens § 32. Loven giver forældre ret til at vælge og få betalt hjemmetræning. Den kan give økonomisk støtte i form af tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter til træningen. Se www.servicestyrelsen.dk, hvor man kan downloade Håndbog om

udredning, visitation og hjemmetræning.

Da legetræningen forestås af forældre eller andre som er tæt på barnet, er det en forholdsvis billig intervention. Man betaler for de to timers konsulenthjælp om måneden og for videofilm med den skriftlige udredning.

Veje til inklusion af børn og unge inden for autismspektret - støttemateriale til folkeskoler

Veje til inklusion af børn og unge inden for autismspektret - støttemateriale til folkeskoler er et vigtigt værktøj for de lærere, der på de almindelige folkeskoler ofte er de første, der møder eleven med autisme og hans/hendes forældre.

Bogen kan bestilles på www.autisme.dk

